

Tilltalade 2 st

Parter och domslut

Ulrika Andersson

Parter

Tilltalad

Kristina ULRIKA Andersson, 19710828-6225
Stålnackes Väg 23, 683 91 Hagfors

Offentlig försvarare

Advokat David Halén Lindberg
Carlstads Advokatbyrå HB
Drottninggatan 10, 652 25 Karlstad

Åklagare

Kammaråklagare Stefan Wessberg
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Karlstad
Box 1907, 651 19 Karlstad

Målsägande (part)

HANNA Maria Larsson
Räckstavägen 6 Lgh 1301, 168 42 Bromma

Målsägandebiträde

Madeleine Käärik
c/o Madeleine Käärik Juristbyrå , Karlstad Business Center, Magasinsgatan 2, 652 16 Karlstad

Målsägande (part)

Jan HANS-ERIK Sjöholm
Åsgatan 12 Lgh 1103, 791 71 Falun

Målsägandebiträde

Advokat Catharina Wikner
Advokaterna Wikner & Wikner AB
Slaggatan 13, 791 71 Falun

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress

Box 188
651 05 Karlstad

Besöksadress

Västra Torggatan 13
Karlstad

Expeditionstid

måndag - fredag
08:00-16:00

Telefon

054-14 84 00

E-post

varmlands.tingsratt@dom.se

Webb

www.varmlandstingsratt.domstol.se

Domslut

Brott som Ulrika Andersson döms för

Vållande till annans död, 3 kap 7 § 1 st brottsbalken, 2021-06-15, Hagfors kommun

Åtal som Ulrika Andersson frikänns från

Vållande till annans död, grovt brott, 3 kap 7 § 2 st brottsbalken, 2021-06-15, Hagfors kommun

Påföljd

Villkorlig dom

Skadestånd

Ulrika Andersson ska betala skadestånd till Hans-Erik Sjöholm med 42 400 kr.

Beloppet avser 30 000 kr för sveda och värk och 12 400 kr för gravsten. Ulrika Andersson ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 oktober 2021 tills betalning sker.

Betalningsansvaret är solidariskt med Sofia Reidner.

Ulrika Andersson ska betala skadestånd till Hanna Larsson med 30 000 kr.

Beloppet avser 30 000 kr för sveda och värk. Ulrika Andersson ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 oktober 2021 tills betalning sker.

Betalningsansvaret är solidariskt med Sofia Reidner.

Brottsofferfond

Ulrika Andersson ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

David Halén Lindberg får ersättning av staten med 197 603 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 154 294 kr arbete
- 3 300 kr tidsspillan
- 488 kr utlägg
- 39 521 kr mervärdesskatt

Madeleine Käärik får ersättning av staten med 107 942 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 81 953 kr arbete
- 4 400 kr tidsspillan
- 21 589 kr mervärdesskatt

Catharina Wikner får ersättning av staten med 235 635 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 151 410 kr arbete
- 21 620 kr tidsspillan
- 15 478 kr utlägg
- 47 127 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Övrigt

Hans-Erik Sjöholms och Hanna Larssons yrkande om skadestånd på civilrättslig grund ska inte avvisas.

Sofia Reidner

Parter

Tilltalad

Hanna SOFIA Maria Reidner, 19701118-6264
Skålviksvägen 14 D, 683 32 Hagfors

Offentlig försvarare

Advokat Sofia Möller
Advokat Sofia Möller AB
Hamngatan 4, 652 24 Karlstad

Åklagare

Kammaråklagare Stefan Wessberg
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Karlstad
Box 1907, 651 19 Karlstad

Målsägande (part)

Jan HANS-ERIK Sjöholm
Åsgatan 12 Lgh 1103, 791 71 Falun

Målsägandebiträde

Advokat Catharina Wikner
Advokaterna Wikner & Wikner AB
Slaggatan 13, 791 71 Falun

Målsägande (part)

HANNA Maria Larsson
Räckstavägen 6 Lgh 1301, 168 42 Bromma

Målsägandebiträde

Madeleine Käärik
c/o Madeleine Käärik Juristbyrå , Karlstad Business Center, Magasinsgatan 2, 652 16 Karlstad

Domslut

Brott som Sofia Reidner döms för

Vållande till annans död, 3 kap 7 § 1 st brottsbalken, 2021-06-15, Hagfors kommun

Åtal som Sofia Reidner frikänns från

Vållande till annans död, grovt brott, 3 kap 7 § 2 st brottsbalken, 2021-06-15, Hagfors kommun

Påföljd

Villkorlig dom

Skadestånd

Sofia Reidner ska betala skadestånd till Hans-Erik Sjöholm med 42 400 kr.

Beloppet avser 30 000 kr för sveda och värk och 12 400 kr för gravsten. Sofia Reidner ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 oktober 2021 tills betalning sker.

Betalningsansvaret är solidariskt med Ulrika Andersson.

Sofia Reidner ska betala skadestånd till Hanna Larsson med 30 000 kr.

Beloppet avser 30 000 kr för sveda och värk. Sofia Reidner ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 oktober 2021 tills betalning sker.

Betalningsansvaret är solidariskt med Ulrika Andersson.

Brottsofferfond

Sofia Reidner ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Sofia Möller får ersättning av staten med 206 569 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 162 225 kr arbete
- 2 640 kr tidsspillan
- 390 kr utlägg
- 41 314 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Övrigt

Hans-Erik Sjöholms och Hanna Larssons yrkande om skadestånd på civilrättslig grund ska inte avvisas.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 16, 2022-08-31, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Sofia Reidner och Ulrika Andersson ska dömas för vållande till annans död (antal brott: 2) enligt 3 kap 7 § 1 st brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

1.1 VÅLLANDE TILL ANNANS DÖD (Ulrika Andersson och Sofia Reidner) (5000-K697453-21)

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har den 15 juni 2021 på HVB-hemmet Platea, för barn med särskilda behov, på Dalavägen 29 i Hagfors, Hagfors kommun, av oaktsamhet orsakat femårige John Walter Sjöholm Larssons död. Oaktsamheten har bestått i att de, i sin egenskap av nattpersonal med ansvar för barnens säkerhet, har brustit i uppsikten av John Walter Sjöholm Larsson genom att låta honom och fem andra inskrivna barn vistas ensamma i HVB-hemmets vardagsrum med stängd dörr och därigenom möjliggjort för John Walter Sjöholm Larsson att gå ut genom en altandörr och vidare till ett närläget vattendrag där han senare hittats drunknad.

Värmlands TR B 3742-21 Aktbil 109, 2022-11-02, åtalspunkt 2

Hans-Erik Sjöholm har begärt att Sofia Reidner och Ulrika Andersson ska dömas för vållande till annans död, grovt brott (antal brott: 2) enligt 3 kap 7 § 2 st brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har dessutom brustit i sin tillsyn av John Walter genom att underlåta att följa efter honom och leta reda på honom sedan de fått besked om att han gått ut genom altandörren, vilket bidragit till hans död.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har utöver vad som anförts underlåtit att inhämta tillgänglig information om John Walter, vilket ålegat dem i deras tjänst och som också bidragit till John Walters död. Brottet är att anse som grovt då gärningen innefattat ett medvetet risktagande av allvarligt slag och de båda tilltalade gjort sig skyldiga till en försummelse av allvarligt slag.

Lagrum 3 kap 7 § 2 st brottsbalken.

Skadestånd

Hanna Larsson har begärt att Ulrika Andersson ska betala skadestånd med 110 000 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 7 oktober 2021 tills betalning sker.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Sofia Reidner.

Hans-Erik Sjöholm har begärt att Ulrika Andersson ska betala skadestånd med 122 400 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 7 oktober 2021 tills betalning sker.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Sofia Reidner.

Hans-Erik Sjöholm har begärt att Sofia Reidner ska betala skadestånd med 122 400 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 7 oktober 2021 tills betalning sker.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Ulrika Andersson.

Hanna Larsson har begärt att Sofia Reidner ska betala skadestånd med 110 000 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 7 oktober 2021 tills betalning sker.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Ulrika Andersson.

3. Domskäl

De tilltalades inställning

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har båda förnekat den gärning som åklagaren har påstått och de tillägg till gärningen som Hans-Erik Sjöholm har påstått. De har anfört sammanfattningsvis att de inte har varit oaktsamma, att det inte finns orsakssamband mellan deras handlande och John Walters död samt att deras agerande inte har varit sådant att de kunde ta i beräkning risken för dödlig utgång.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har båda bestritt skadeståndsyrkandena. Om de skulle dömas för brott har de godtagit att betala skadestånd med 30 000 kr för sveda och värk till var och en av Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm. Om de skulle dömas för brott har de även godtagit att betala skadestånd till Hans-Erik Sjöholm med 12 400 kr för gravsten.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har båda yrkat att Hans-Erik Sjöholms och Hanna Larssons under huvudförhandlingen tillagda alternativa civilrättsliga grund för skadestånd ska avvisas, med motiveringen att den utgör en otillåten taleändring. De har godtagit att avvísingsyrkandet prövas först i samband med domen.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har båda anfört att yrkandet om särskild anhörigersättning inte är lagligen grundat eftersom sådant skadestånd endast kan utgå för skadefall inträffade efter skadestandsregelns ikraftträdande den 1 juli 2022.

Bevisningen

Omfattande skriftlig och muntlig bevisning har åberopats. Tingsrätten redovisar bevisningen endast i den utsträckning som den får direkt betydelse för tingsrättens bedömning.

Vilka brottspåståenden som ska prövas i detta mål

Prövningen avser om Ulrika Andersson och/eller Sofia Reidner ska dömas för brott. De påstådda brott som ska prövas är om de har gjort sig skyldiga till vållande till annans död genom att ha brustit i aktsamhet på det sätt som åklagaren har påstått i sitt gärningspåstående och/eller på det sätt som Hans-Erik Sjöholm har påstått i sitt tillägg till åklagarens gärningspåstående.

Det som tingsrätten ska pröva är om Ulrika Andersson och/eller Sofia Reidner har varit oaktsamma i lagens mening, dvs. på ett sådant sätt att de ska dömas för vållande till annans död eller grovt vållande till annans död. Den av åklagaren påstådda oaktsamheten är att de brustit i uppsikten av John Walter genom att låta honom och fem andra barn vistas ensamma i HVB-hemmets vardagsrum med stängd dörr. Den avgörande frågan i den prövningen är om det är bevisat att dörren har varit stängd. Dessutom ska tingsrätten pröva om de, eller en av dem, har varit oaktsamma på det sätt som Hans-Erik Sjöholm tillagt, nämligen genom att dels efter hans avvikande underlåta att följa efter honom och leta reda på honom, dels före hans avvikande underlåta att inhämta tillgänglig information om honom.

Om tingsrätten finner att Ulrika Andersson och/eller Sofia Reidner har varit oaktsamma i lagens mening på något av de sätt som åklagaren och Hans-Erik Sjöholm påstår, ska tingsrätten pröva om oaktsamheten har orsakat John Walters död. Det måste alltså finnas ett orsakssamband mellan deras handlande och John Walters död.

Om tingsrätten kommer fram till att det föreligger oaktsamhet och orsakssamband, ska tingsrätten även pröva Ulrika Anderssons och Sofia Reidners påstående att deras agerande inte var sådant att de kunde ta i beräkning risken för dödlig utgång.

För att Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska dömas för brott gäller enligt gällande beviskrav i brottmål att det ska vara ställt utom rimligt tvivel att de har begått de gärningar som beskrivs i åklagarens gärningspåstående och/eller i Hans-Erik Sjöholms gärningspåstående. Det är åklagaren och Hans-Erik Sjöholm som ska bevisa att så är fallet.

Om åklagaren lyckas bevisa sitt påstående mot Ulrika Andersson och Sofia Reidner, eller mot en av dem, ska de eller denne dömas för vållande till annans död. Om Hans-Erik Sjöholm lyckas bevisa sitt tillägg till åklagarens gärningspåstående mot båda eller en av dem, ska de eller denne dömas för antingen grovt vållande till annans död eller för vållande till annans död (av normalgraden).

Sådant som inte ska provas i detta mål

Tingsrätten ska inte pröva om Ulrika Andersson och/eller Sofia Reidner har förfarit felaktigt på något annat sätt än det som åklagaren och Hans-Erik Sjöholm har påstått i sina gärningspåståenden.

Tingsrätten ska inte heller pröva om det finns någon annan som har förfarit på något felaktigt sätt, såvida inte detta har betydelse för Ulrika Anderssons och/eller Sofia Reidners oaktsamhet.

Dörren har varit stängd under så lång tid att John Walter kunde lämna huset utan att Ulrika Andersson och Sofia Reidner upptäckte det

Utöver Ulrika Andersson och Sofia Reidner finns det två hörda personer som har varit på plats i samband med John Walters avvikande och därför kunnat svara på frågor om dörren mellan det rum där Ulrika Andersson och Sofia Reidner befann sig och det rum där John Walter och andra barn befann sig har varit öppen eller stängd. Det är Gentiana Sadiku och Josefin Bjurström. Dessutom har polisförhöret spelats upp med ett barn som befann sig i rummet tillsammans med John Walter.

Gentiana Sadiku har i denna del uppgett följande. Hon kom kl. 6.45 för att börja arbeta kl. 7. När hon först var i köket öppnade hon dörren till vardagsrummet och motade tillbaka John Walter som kom mot köket. Sedan gick hon till hallen, där Ulrika Andersson satt och där dörren var öppen till vardagsrummet. Sofia Reidner var då på toaletten. Hon gick in på kontoret, hängde av sig och kom sedan tillbaka till hallen. Då satt Sofia Reidner längst ner i trappan och Ulrika Andersson satt kvar i stolen. Dörren till vardagsrummet var då stängd och ingen försökte öppna dörren. Hur länge hon var i hallen minns hon inte, men det var en kort stund. Från polisförhör finns antecknat att hon sagt att det uppskattningsvis var en minut. Hon återvände sedan till kontoret. Josefin Bjurström hade nyss kommit. Sedan hörde hon att John Walter var borta.

Josefin Bjurström har i denna del uppgett följande. Hon kom till arbetet omkring kl. 6.50. I hallen satt Ulrika Andersson i en stol och Sofia Reidner långt ner i trappan. Dörren till vardagsrummet var stängd. Den gången var hon i hallen enstaka sekunder och stannade möjligen upp under passagen. Hon gick till kontoret och förberedde en väska. Sedan gick hon och satte sig bredvid Sofia Reidner i trappan. Det kan stämma att Sofia Reidner gjorde en överlämning till henne. Även då var dörren stängd. Hon satt där någon minut. Om Sofia Reidner hade handen på dörren, minns hon inte. Hennes uppskattning är att det var kl. 06.53 som ett barn öppnade dörren och sade att John Walter var borta. Hon såg aldrig dörren vara öppen.

Det barn som hörts av polisen har i denna del uppgett följande. Mer än en gång öppnade Sofia Reidner dörren och frågade om det gick bra. Efter att han sett John Walter på utsidan av huset sade han till personalen att John Walter hade rymt.

Ulrika Andersson har i denna del uppgett följande. Barnen gick in i vardagsrummet och hon sade att dörren inte fick stängas. Hon satte sig i hallen i en fåtölj utanför ett suicidalt barns rum, som hon var tvungen att ha koll på. Dörren till vardagsrummet var öppen och hon kunde se in i vardagsrummet. Strax efter kl. 6.30 kom Sofia Reidner. Hon hörde att det suicidala barnet höll på att vakna. Josefin Bjurström anlände och gick in på kontoret sedan de pratat. Sofia kom tillbaka efter att ha bytt på John Walter. Av barnen i vardagsrummet krävde endast John Walter punktbevakning. Sofia satte sig längst ner i trappan och tittade in. Josefin satte sig bredvid Sofia. Sofia hade mest uppsikt, men även hon hade uppsikt. Vid i vart fall tre tillfällen stängdes dörren av ett barn och öppnades igen av Sofia. Hon kände ingen oro, eftersom även Sofia och Josefin satt där. Ett av de större barnen kom och sade att John Walter hade sprungit ut. Hon förstod att det hade skett alldeles nyss.

Sofia Reidner har i denna del uppgett följande. Efter att hon hade bytt på John Walter, gick John Walter in till de andra barnen i vardagsrummet. Hon satte sig på nedersta trappsteget precis vid dörren till vardagsrummet. Josefin Bjurström, som skulle ta över den suicidala flickan, satte sig bredvid. Barn stängde dörren några gånger och hon öppnade direkt igen. Hon kikade in i rummet ibland. En kille kom och sade att John Walter hade stuckit.

Frågan är om dörren mellan hallen och vardagsrummet har varit öppen eller stängd. Ulrika Andersson och Sofia Reidner har båda uppgett att den har varit öppen och att Sofia Reidner har öppnat dörren när ett barn har stängt den. Deras uppgifter stämmer inte med vad vittnena Gentiana Sadiku och Josefin Bjurström har uppgett. Vittnena har båda berättat om en stängd dörr. Hur lång tid som dörren enligt deras berättelser har varit stängd är svårt att bedöma, men slutsatsen kan dras att det handlar inte om enstaka sekunder utan snarare om någon minut. Inget har framkommit som ger anledning att ifrågasätta Gentiana Sadikus och Josefin Bjurströms berättelser. Tillförlitligheten i deras uppgifter stärks dessutom av det faktum att John Walter har lämnat huset utan att någon av Ulrika Andersson och Sofia Reidner har sett det. Om dörren hade varit öppen, borde de ha sett hans försvinnande.

Ulrika Anderssons och Sofia Reidners uppgifter sänker inte bevisvärdet av vittnesuppgifterna nämnvärt.

Tingsrätten finner med hänsyn till det sagda att åklagarens påstående att John Walter med de andra barnen har vistats ensamma i vardagsrummet med stängd dörr är styrkt. På grund av den stängda dörren märkte inte Ulrika Andersson och Sofia Reidner att John Walter lämnade huset genom altandörren.

Både Ulrika Andersson och Sofia Reidner har varit oaktsamma

Av Ulrika Anderssons och Sofia Reidners egna berättelser framgår att det var känt för dem att John Walter, som hade varit på HVB-hemmet i 18 dagar, var en livlig pojke som de skulle ha koll på. Ulrika Andersson och Sofia Reidner har på morgonen haft som uppgift att vara med John Walter och de andra barnen. Att Ulrika Andersson vid tillfället behövde ha koll på den suicidala flickan och därför satt utanför flickans sovrumsdörr hindrar inte att även hon hade ansvar. Om dörren till vardagsrummet hade varit öppen, kan man utgå från att de hade upptäckt att John Walter höll på att ta sig ut.

Ulrika Andersson hade arbetat ensam hela natten fram till att hon vid fyratiden väckte den sovande jousen Sofia Reidner. Det finns ingen anledning att ifrågasätta Ulrika Anderssons uppgifter om att det var en mycket jobbig natt. Hon har berättat att John Walter hade varit vaken på natten och att hon

hade fått ägna mycket tid åt att springa efter honom. Sofia Reidner hade sedan hon väckts suttit ett par timmar med ett barn med tandvärk.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har haft ansvarsfulla arbetsuppgifter genom att arbeta med barn med särskilda behov. Särskilda krav ställs därför på aktsamhet. Det har omvittnats i målet att man inte kan ha ständig koll och att det har hänt förut att barn har avvikit. Tingsrätten ifrågasätter inte att det i verksamheten har kunnat inträffa situationer där personalen inte har kunnat ha koll på alla barnen. Det som ska prövas i detta mål är dock inte den allmänna situationen, utan den specifika situationen att Ulrika Andersson och Sofia Reidner har haft stängd dörr och därmed inte har kunnat se John Walter avvika.

Att ha dörren stängd till vardagsrummet och därmed inte ha koll på om ett barn kan lämna huset har varit ett otillåtet risktagande, dvs. ett risktagande som i tillräcklig grad avviker från vad som är aktsamt i deras verksamhet med barn med särskilda behov (jfr rättsfallet NJA 2020 s. 397 p. 11). Ulrika Andersson och Sofia Reidner har därmed varit oaktsamma. Det är fullt förståeligt att Ulrika Andersson var trött efter natten, men det ursäktar inte beteendet att ha dörren stängd.

Det finns orsakssamband mellan Ulrika Anderssons och Sofia Reidners oaktsamhet och John Walters död

Om dörren till vardagsrummet hade varit öppen, hade Ulrika Andersson och Sofia Reidner kunnat se att John Walter höll på att avvika. Det är den stängda dörren som har gjort att han lyckats lämna huset. Efter avvikandet har han tagit sig ner till älven och drunknat. Det finns ett orsakssamband mellan oaktsamheten och dödsfallet.

Dödsfallet är en sådan adekvat följd av Ulrika Anderssons och Sofia Reidners oaktsamhet att de ska dömas för oaktsamheten

En förutsättning för att dömas för vållande till annans död är att dödsfallet är en relevant eller adekvat följd av oaktsamheten (se rättsfallet NJA 2020 s. 397 p. 12). Det har även betydelse vad gärningsmannen har insett eller borde ha insett när det gäller risken för att gärningen skulle leda till annans död (se angivet rättsfall p. 13).

Av betydelse vid bedömningen är både vilka typer av följder det finns en risk för och hur stora dessa risker är. När risken avser en så allvarlig följd som dödsfall måste också relativt små risker beaktas (se angivet rättsfall p. 14).

Ett efterföljande händelseförlopp som helt saknar samband med de risker som var förknippade med gärningen föranleder inte ansvar. Även vissa mer avlägsna eller oberäknliga följder som bara löst kan kopplas till oaktsamheten skärs bort (se angivet rättsfall p. 27).

Som redan sagts kände Ulrika Andersson och Sofia Reidner till att John Walter var en pojke som de var tvungna att ha särskild koll på. De kände även till att det kunde kunna vara förknippat med fara att lämna huset. Gården hade ofullständig inhägnad och ett femårigt impulsivt barn kunde råka ut för farliga situationer utanför gården. Störst risk fanns antagligen med den kraftigt trafikerade vägen precis utanför tomten, men även andra faror fanns såsom älven. Sådana risker hade Ulrika Andersson och Sofia Reidner att ta i beräkning.

Tingsrätten finner således att dödsfallet är en sådan adekvat eller relevant följd av Ulrika Anderssons och Sofia Reidners oaktsamhet att de har ett straffrättsligt ansvar för hans död.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska dömas enligt åklagarens gärningspåstående

Åklagarens gärningspåstående grundar sig på att dörren mellan å ena sidan Ulrika Andersson och Sofia Reidner och å andra sidan John Walter och de andra barnen har varit stängd. Det som tingsrätten ovan kommit fram till innebär att åklagarens påstående är styrkt. Förutsättningar finns att döma Ulrika Andersson och Sofia Reidner för vållande till annans död, som enligt åklagarens påstående inte utgör ett grovt brott.

Hans-Erik Sjöholm har yrkat att Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska dömas för grovt vållande till annans död. Han har genom sitt målsägandebiträde förtydligat att påståendet om grov oaktsamhet avser även fallet att Ulrika Andersson och Sofia Reidner döms enbart för den oaktsamhet som åklagaren påstått, nämligen att dörren har varit stängd. Tingsrätten delar dock åklagarens uppfattning att de inte har varit grovt oaktsamma i lagens mening.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har inte varit oaktsamma genom att inte direkt ha letat efter John Walter

Hans-Erik Sjöholm har yrkat att Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska dömas för grovt vållande till annans död på den grunden att de inte direkt har börjat leta efter John Walter sedan de uppmärksammats på hans försvinnande.

Tingsrätten finner att utredningen visar att Ulrika Andersson och Sofia Reidner direkt har sprungit ut och letat. Att Sofia Reidner efter en stunds letande stannade hos de andra barnen är en fullt rimlig åtgärd. De har inte varit oaktsamma i nu påstått avseende.

Det saknas orsakssamband mellan eventuell oaktsamhet att ta del av information och dödsfallet

Hans-Erik Sjöholm har även yrkat att Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska dömas för grovt vållande till annans död på den grunden att de inte i tiden före händelsen tog del av den information som fanns om John Walters beteende.

Tingsrätten finner att utredningen visar att Ulrika Andersson och Sofia Reidner hade tagit del av information om att man måste ha uppsikt över John Walter. Även om det skulle visa sig att de inte har tagit del av all information, saknar deras underlåtenhet orsakssamband med dödsfallet eftersom de hade tagit del av tillräcklig information om att John Walter var en livlig och impulsiv pojke. De har därmed inte orsakat hans död genom brist på att ta del av information.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska båda dömas till villkorlig dom

Ulrika Andersson och Sofia Reidner döms båda för vållande till annans död. Tingsrätten gör vid påföljdsbestämningen samma bedömning för dem.

Straffet för vållande till annans död är enligt straffskalan fängelse i högst två år. Ulrika Anderssons och Sofia Reidners brott är inte av sådan art att det finns en presumtion för fängelse. Ingen av dem har behov av skyddstillsyn. Det saknas anledning att befara att de ska återfalla i brott. Allt detta talar för att påföljden ska vara villkorlig dom.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har yrkat att de får påföljdseftergift, dvs. att tingsrätten låter dem vara utan påföljd. Förutsättningen för påföljdseftergift är enligt 29 kap. 6 § brottsbalken att det med hänsyn till någon omständighet som räknas upp i 29 kap. 5 § eller 5 a § brottsbalken är uppenbart oskäligt att döma till påföljd.

De omständigheter som specificeras i 29 kap. 5 § eller 5 a § brottsbalken är inte aktuella. Det som återstår är bestämmelsen i 29 kap. 5 § första stycket 8 brottsbalken, som nämner att "någon annan omständighet påkallar att den tilltalade får ett lägre straff än brottets straffvärde motiverar". Av lagens förarbeten framgår att omständigheten ska vara i princip likvärdig med och lika tungt vägande som de omständigheter som nämns tidigare i bestämmelsen. Det kommer inte i fråga att beakta de mer regelmässiga följderna i form av negativa sociala reaktioner som drabbar den som har begått brott och döms till straff. Normalt torde det inte finnas anledning att beakta skadestånd, utom om det är mycket höga belopp i förhållande till brottets svårhet (prop. 1987/88:120 s. 95-96).

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har drabbats hårt av brottet på det sättet att de kommer att få leva med att ha orsakat ett barns död. Det finns inget stöd i förarbeten eller praxis att vid brottet vållande till annans död, som ju handlar just om att man har orsakat en annan persons död, låta detta få som följd att någon påföljd inte ska dömas ut.

Tingsrätten finner därför att Ulrika Andersson och Sofia Reidner inte ska meddelas påföljdseftergift.

Det finns inte heller skäl att med stöd av 29 kap. 5 § andra stycket brottsbalken döma till lindrigare straff än som stadgas, vilket i så fall skulle ha inneburit ett bötesstraff.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska dömas till villkorlig dom.

En villkorlig dom ska enligt 30 kap. 8 § brottsbalken förenas med dagsböter, om inte ett bötesstraff med hänsyn till följderna av brottet skulle drabba den tilltalade alltför hårt eller det finns andra särskilda skäl mot att döma till böter. Tingsrätten beaktar det som sagts ovan om hur brottet drabbar Ulrika Andersson och Sofia Reidner och konstaterar även att de ska betala skadestånd med inte obetydliga belopp. Dessa omständigheter tillsammans gör att deras respektive villkorliga dom inte ska förenas med böter.

Hans-Erik Sjöholms och Hanna Larssons yrkande om skadestånd på civilrättslig grund ska inte avvisas

Under huvudförhandlingen har Hans-Erik Sjöholm yrkat att Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska betala skadestånd även på civilrättslig grund då de av grov oaktsamhet alternativt oaktsamhet av normalgraden vållat John Walters död genom att de inte inhämtat tillgänglig information om honom samt de brustit i uppsikten av honom. Hanna Larsson har instämt i detta yrkande.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har yrkat att det nya yrkandet om skadestånd på civilrättslig grund ska avvisas, eftersom det utgör en otillåten taleändring.

Tingsrätten finner att Hans-Erik Sjöholm och Hanna Larsson, utan att saken har ändrats, har åberopat en ny omständighet till stöd för sin talan. Detta är tillåtet med stöd av 13 kap. 3 § tredje stycket rättegångsbalken. Avvisningsyrkandet ska därför avslås.

Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm har båda rätt till skadestånd för sveda och värk med 30 000 kr

Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm har yrkat att Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska förpliktas att solidariskt betala skadestånd för sveda och värk till var och en av dem med 60 000 kr.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har bestritt yrkandet, men vid fällande dom för vållande till annans död godtagit att betala skadestånd med 30 000 kr.

Tingsrätten finner att skadestånd med högre belopp än vitsordade 30 000 kr förutsätter att dödsfallet orsakats av grov oaktsamhet (jfr rättsfallet NJA 2017 s. 1208). I detta mål har dödsfallet orsakats av oaktsamhet som inte är grov. Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska därför solidariskt betala skadestånd med 30 000 kr till var och en av Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm.

Hans-Erik Sjöholm har rätt till skadestånd för gravsten med 12 400 kr

Hans-Erik Sjöholm har yrkat att Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska förpliktas att solidariskt betala skadestånd för gravsten med 12 400 kr.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har bestritt yrkandet, men vid fällande dom godtagit att betala det yrkade skadeståndet.

Tingsrätten finner att Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska betala yrkat skadestånd för gravsten.

Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm har inte rätt till särskild anhörigersättning

Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm har yrkat att Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska förpliktas att solidariskt betala särskild anhörigersättning till var och en av dem med 50 000 kr.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har bestritt yrkandet.

Sedan den 1 juli 2022 kan den som stod en avliden särskilt nära enligt regler i 2 kap. 3 a § skadeståndslagen ha rätt till särskild anhörigersättning. Detta förutsätter att dödsfallet har orsakats med uppsåt eller av grov oaktsamhet.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har orsakat dödsfallet av oaktsamhet som inte är grov. Yrkandet om särskild anhörigersättning ska därför avslås.

Ersättningar

De ersättningar som de två målsägandebiträderna och de två försvararna har begärt är skäliga.

Tingsrätten finner att det finns skäl enligt 31 kap. 1 § fjärde stycket rättegångsbalken låta kostnaderna stanna på staten. Ulrika Andersson och Sofia Reidner ska alltså inte betala något till staten för kostnaderna.

Ulrika Andersson och Sofia Reidner har yrkat att vid frikännande dom ska staten ersätta dem för deras kostnader för vittnesbevisning. Eftersom de döms för vållande till annans död enligt åklagarens yrkande prövar tingsrätten inte deras yrkande.

Rätten

Lagmannen Lars Holmgård samt nämndemännen Kjell Gillberg, Camilla Kristoffersson och Margareta Sangborn
Rätten är enig.

Digitalt signerad av lagmannen Lars Holmgård

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Värmlands tingsrätt senast den 27 december 2022. Överklagandet ska vara skriftligt. Värmlands tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten för Västra Sverige.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Värmlands tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Värmlands tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Värmlands tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten för Västra Sverige.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten för Västra Sverige skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten för Västra Sverige tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Värmlands tingsrätt eller Hovrätten för Västra Sverige om du har frågor.